

L' esport a la Televisió de Catalunya: la creació d'un canal esportiu-cultural, Canal 33

Merche González Terrón

El Centre d'Estudis Olímpics (CEO-UAB) publica treballs amb l'objectiu de facilitar el debat científic. La inclusió d'aquest text no limita una futura publicació per part de l'autor, que conserva la totalitat dels seus drets. Queda terminantment prohibida la reproducció, total o parcial, d'aquesta publicació sense el consentiment previ del seu autor.

Aquest treball es va presentar a l'Assignatura de Campus "Esport, Olimpisme i Societat" del curs 1995/96.

Ref. WP058

Per fer referència a aquest document, podeu utilitzar la següent referència:

González Terrón, Merche (1997): L' esport a la Televisió de Catalunya: la creació d'un canal esportiu-cultural, Canal 33 [article en línia]. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics, UAB. [Consultat: dd/mm/yy]
<http://olympicstudies.uab.es/pdf/wp058_cat.pdf>

[Data de publicació: 1997]

SUMARI:

1. Evolució de la programació esportiva a la Televisió de Catalunya
 - 1.1. De la seva creació fins el segon canal (1983-1989)
 - 1.2. Canal 33: una aposta per l'esport

2. L'esport a la Televisió de Catalunya avui en dia
 - 2.1. La programació: gèneres, temps i temàtica
 - 2.2. L'audiència: la lluita contra la competència
 - 2.3. Innovacions i exclusivitats de Canal 33

3. La Televisió de Catalunya i les Olimpíades
 - 3.1. Barcelona 92: el Canal Olímpic
 - 3.2. Els drets d'emissió i Atlanta 96

4. Bibliografia

5. Altres fonts

1. EVOLUCIÓ DE LA PROGRAMACIÓ ESPORTIVA A LA TELEVISIÓ DE CATALUNYA

1.1. De la seva creació fins al segon canal (1983-1989)

Des que fou creada la Televisió de Catalunya, més coneguda com TV3, es va tenir molt clar que l'objectiu d'aquest nou canal era aconseguir una quota de públic que s'havia acostumat a l'oferta que els dos canals de Televisió Espanyola havien imposat de forma exclusiva durant gairebé trenta anys. *"L'important era fer un canal d'entreteniment social, esportiu (...) que fos competitiu."* (Corominas, pg. 97).

Era un objectiu clar i normal: atreure al públic amb una nova oferta. Per aconseguir això van triar una paraula clau: INNOVACIÓ, que va provocar *"que TV3 es decidís a copiar el sistema televisiu d'Estats Units, enlloc dels europeus on s'havia inspirat Televisió Espanyola, en recerca d'una programació espectacular i atractiva."* (Entrevista Jaume Rius). Fruit de tot això, **els esports** van ser, des de la idea inicial, una de les seccions que més atenció va centrar. L'èxit de la programació esportiva ja era una realitat, i TV3, el 10 de setembre de 1983, quan va veure la llum per primer cop, no va fer més que donar-li importància a l'esport, dintre i fora de la pantalla, sabien que era un risc molt positiu.

a. La redacció d'esports: un departament independent

"El món de l'esport és el que pot aprofitar al màxim les qualitats de la televisió. Informatius, magazines i retransmissions en directe abracen la major part de les possibilitats des mitjans televisius i obtenen un alt índex d'audiència". (DANESON, pg. 147)

Aquestes paraules de Jaume Massó, primer cap d'esports de TV3, són una mostra de la idea que des del nou canal es tenia dels esports a la televisió, i una explicació de perquè dintre de l'organigrama de TV3 es va crear un departament paral·lel al d'informatius i dedicat exclusivament a treballar temes esportius: informatius, programes i retransmissions. *"En aquest primera organització, per sota d'en Massó, Martí Rigau ocupava el lloc de cap d'Informatius d'esports i Eduard Berraondo el de cap de Programes. La plantilla la composàvem quatre redactors, que hi havíem accedit per oposició: Isabel Bosch, Imma Pedemonte, Josep Sánchez i jo mateix. Poc després s'incorporaria Eduard Boet".* (Entrevista Jaume Rius).

Aquests vuit periodistes més les cinc persones que treballaven a producció van ser la base de la nova redacció d'esports. Entre els mesos que van anar des de la primera emissió, al setembre de 1983, fins a les emissions regulars al gener de l'any següent, la tasca d'aquests periodistes va passar per perfeccionar el seu català i adaptar-se a un nou mitjà, ja que, a excepció de Eduard Boet i Eduard Berraondo, els altres no tenien cap experiència a la televisió.

Aquests inicis es van viure al carrer Numància, a un edifici provisional on TV3 s'hi va estar fins 1986. Però ja allà la secció d'esports no tenia només un equip humà independent. L'objectiu era que la informació esportiva no estigués sotmesa a cap tipus d'imperatiu de la "informació seriosa" on sempre quedaria relegada a un segon lloc.

Així, la secció va romandre separada en totes les seves vessants de la resta de departaments del CEI (Centre Estudis Informatius): recursos humans, materials, pressupost..., tot era propi del departament d'esports. Aquesta divisió és manté, i fins i tot, des de l'arribada al nou edifici de Sant Joan d'Espí, al 1986, és més clara dins la infraestructura: la planta baixa es ocupada per les diferents seccions d'informatius (Catalunya, Cultura, Espanya, Economia, Internacional i Meteorologia)⁽¹⁾, els responsables de cada Telenotícies (Matí, Migdia, Nit i el de Catalunya), la secció d'Atribucions i producció. I gairebé en el mateix espai, al primer pis, es troba la secció d'esports.

Inicialment l'espai era més reduït però amb la informatització van necessitar una ampliació i van absorbir terreny ocupat fins llavors pel departament de Grafisme⁽²⁾.

Paral·lelament al creixement dins l'edifici, la secció va anar augmentant en els seus recursos humans. El cap d'Esports, Jaume Massó, va cedir el seu lloc al 1985 a Tatxo Benet, qui encara ocupa aquest càrrec⁽³⁾.

Actualment, per sota del cap del departament estan en cap de redacció, Xavier Molinas, i el cap de producció, Mèrtxe Larumbe. Al 1986 la redacció es va ampliar i després de passar per un examen d'ingrés van entrar a formar part de la redacció periodistes avui en dia molt arrelats a TV3 com Enric López Vilalta, Antoni Real, Arcadi Alibés, Xavier Bonastre o Joan Valls, entre altres. Després s'han succeït diverses incorporacions en massa, tant a redacció com a producció. Actualment la secció acull 72 persones fixes, més els sis becaris que semestralment treballen amb ells.

Ara, la redacció es divideix en diferents tipus de personal. D'una banda estan els periodistes on hi ha diferents categories: presentadors, directors de programa, locutors de retransmissions, assignats a un o diferents programes. Gran part d'aquest personal és fix.

El treball pels informatius (pels Telenotícies) els elabora qualsevol dels periodistes assignat al programa diari Tot l'Esport. De la mateixa manera, tot i estar dins l'organigrama d'un programa, la majoria de redactors treballen el cap de setmana pel programa estrella: Gol a gol

Juntament als periodistes hi ha els realitzadors, ajudants de realització i caironites, assignats a cada programa. Però Esports té tot el seu personal establert i té també: muntadors, càmeres, operadors de càmera (OPI), tècnics de so i tècnics de vídeo, assignats en exclusivitat i independents de la secció d'Informatius. De la mateixa manera que també té els seus cotxes, i tot el material necessari de rodatge o

(1) S'ha dut a terme una renovació de l'estructura interna del departament d'Informatius de TV3. Han resorgit seccions desaparegudes com Societat i s'han fusionat d'altres com Catalunya i Espanya en Política.

(2) (Juny 1996) En aquests moments es parlava d'una altra ampliació del departament d'esports, que tornaria a treure espai a Grafisme, i passaria a ocupar, així, el mateix espai que ocupa a la planta baixa Informatius.

(3) (Juny 1996) A les últimes setmanes era notícia la possible marxa de Tatxo Benet de la Televisió de Catalunya. Encara però no hi ha hagut confirmació oficial de la seva marxa ni del seu successor.

de muntatge (sales, càmeres, micros...) propis. Només ha de recórrer a Informatius en cas d'emergència per demanar un favor, però normalment el seu treball és autàrquic.

A producció en aquests moments hi ha dos productors: Mertxe Larumbe i Daniel Margalef i un seguit d'ajudants. Tots ells s'encarreguen de tot el relacionat amb recursos materials, viatges, previsions... en matèria esportiva. Són els qui s'encarreguen de gestionar el pressupost que, de manera independent, té assignat el departament.

b. La programació: una evolució sempre cap endavant

Des de la seva creació fins que sorgí el Canal 33, TV3 ha ofert els següents programes esportius (cal tenir en compte també la informació esportiva als Telenotícies, que sempre ha comptat amb un presentador específic d'esports):

A Tot Esport: creat al 1984, era un magazine sobre qüestions d'actualitat amb entrevistes en directe. Sorgia de la idea inicial de TV3 d'innovar on van convertir la improvisació en la clau del seu èxit. La tècnica va funcionar, però posteriorment, amb l'augment de mitjans es va abandonar en tots els sentits, i així, les entrevistes en directe van quedar relegades a altres programes més elaborats i dedicats a això. El programa es va centrar més, llavors, en la difusió de diferents esports a partir de notícies 'arreportajades'. El director inicialment va ser Eduard Boet. Va emetre ininterrompudament des del 1984 fins 1989, quan canvià de nom i de canal: Tot l'Esport a Canal 33; que encara existeix. Inicialment era setmanal i s'emetia els dijous, però en poc temps va passar a ser diari (excepte els caps de setmana), i a ser com una mena d'informatiu d'esports.

Gol a Gol: creat també al 1984, és junt a l'anterior, el programa més antic de TV3 ja que encara es fa, manté el seu nom i és el programa estrella del departament: el que més personal i material monopolitza. El seu contingut és, i era, el resum de la jornada futbolística de primera, segona i tercera divisió. La seva emissió és, des de llavors, els diumenges a la nit, i la seva durada, també invariable, és de una hora i mitja. Inicialment va patir els problemes de la negativa de Televisió Espanyola a cedir la seva xarxa a TV3, el que impedia cobrir la informació fora de Catalunya. Aquí es va crear una xarxa paral·lela, però fora d'aquí es va necessitar la col·laboració de l'Agència EFE perquè fes els partits i vingués a entregar-los amb el pont aeri. Davant les dificultats, però, es va decidir donar molta importància al futbol a nivell comarcal: segona divisió B i tercera divisió a nivell de Catalunya, el que va reforçar el sentiment catalanista a TV3. El director inicialment va ser Jaume Massó. Com el programa anterior, la seva base era la improvisació: els periodistes arribaven i explicaven, en directe, què havia succeït a l'esdeveniment esportiu que havien cobert. Tots dos programes necessitaven col·laboradors per poder-se realitzar, ja que la plantilla inicial de 8 periodistes era insuficient.

Esports en acció: creat al 1986, s'emetia dissabtes i diumenges al migdia i era un resum de la informació esportiva (en diferents esports) que cobria el vuit que deixava el programa diari. Ja no existeix com a tal, tot i que Esports 33, que s'emet cada estiu a Canal 33 té una estructura i valor semblant. En la mateixa línia va sorgir al 1987 i va desaparèixer a l'any següent Cita amb l'Esport.

Esports Flash: va sorgir al 1987. Era un programa dedicat a reportatges i s'emetia el dijous. Va desaparèixer pocs mesos després de la seva creació.

Temps de Neu: sorgit al 1986 és un programa que encara continua en antena, tot i que a Canal 33. És un programa dedicat a la promoció dels esports d'esquí a diferents nivells. Normalment està en antena durant la temporada de neu: del desembre a l'abril. Des de la seva creació ha estat dirigit per Antoni Real. La durada inicial de 15 minuts ha arribat ja a la mitja hora i té caràcter setmanal.

Oímpics en acció: segona part d'Esports en acció creada al 1987, era un programa dedicat a la celebració dels Jocs Olímpics de Barcelona'92. Durant una hora quatre invitats de diferents estaments de l'esport parlaven de temes relacionats amb els Jocs. Va ser el primer programa a Espanya dedicat a l'Olimpisme.

Motor a fons: creat al 1988 sota la direcció de Antoni Rossès, s'emet encara, tot i que pel Canal 33 i sota la direcció de Josep Lluís Merlos. És un programa dedicat als esports relatius al món del motor.

Les transmissions:

Les transmissions esportives han estat sempre claus a TV3 ocupant gairebé la meitat de la programació dedicada a l'esport. Això va sorgir de la "*necessitat de cobrir el màxim d'activitats de clubs catalans*" (Garcia, pg. 305), el que va obligar a oferir tots els esports que es practiquen a Catalunya i que potser no tenen una presència evident a la vida diària dels catalans ni, menys encara, de la resta d'Espanya com són: el hoquei, el polo, el waterpolo...

"Des del començament, les transmissions van ser un gran èxit a TV3, les de futbol eren dirigides per Eduard Boet i les de bàsquet per mi. El realitzador era Antoni Climent, i la base del nostre èxit radicava en la compenetració entre nosaltres i en l'elaborada preparació. Per a cada transmissió dedicàvem dues hores abans de preparació. Sabíem que era un punt clau de la nostra oferta." (Entrevista Jaume Rius).

A poc a poc, van incorporar-se més esports i des de la seva creació fins febrer de 1986 TV3 havia ofert les següents transmissions (García, pg. 299):

- 8 de bàsquet
- 16 de futbol (s'ha de tenir en compte que no tenien els drets de la Lliga)
- 12 de tennis
- 6 de hanbol
- 4 de Gimnàstica i 4 de Trial

- 3 de hoquei (de les de hoquei, handbol i futbol, més de la meitat eren del F.C. Barcelona)
- 2 de Natació i 4 de Motociclisme
- 1 de Hípica, de Enduro, d'Atletisme, de Golf, de Tennis Taula i d'Automobilisme.

Dintre de la programació esportiva a TV3 podem destacar diversos **aspectes innovadors**. D'una banda va suposar un canvi respecte al temps dedicat a l'esport, enfront al que oferia Televisió Espanyola, amb un 9% del total de la programació en 1984, un 6,5% en 1986 i un 11,8% en 1987 (Corominas, pg. 97), en una línia que s'aproximava ja el que avui en dia podem veure davant el total de l'oferta televisiva (privada i pública, autonòmica i estatal). Per una altra banda podem destacar tres punts:

-A *Tot Esport*: va començar la seva emissió en 19 de gener de 1984 i ho va fer incorporant per primer cop el patrocini esportiu que avui en dia es clau per entendre les relacions entre l'esport i la televisió.

-Al 27 d'octubre de 1985 es va retransmetre el primer esdeveniment internacional per un canal autonòmic a Espanya: la Marató de Nova York.

-Al 31 de gener 1988 es va retransmetre per TV3 un partit de Futbol Americà per primer cop a Espanya, la Final de la Superbowl entre Redskins i Broncos.

c. El Futbol: la clau de l'esport a TV3

Des dels seus inicis, TV3 va estar lligada al futbol, l'esport més popular a Espanya, con ocupa més de la meitat de la informació esportiva. A les emissions en proves de TV3 que va realitzar a partir del 10-11 de setembre ja es va incloure la retransmissió d'un partit de Lliga del F.C. Barcelona. Posteriorment, el 19 d'octubre, TV3 va signar un contracte que es negociava des del juliol, pels drets de les retransmissions amb exclusivitat dels esdeveniments esportius del F.C. Barcelona. Un mes després, el 20 de novembre, va signar un de semblants característiques amb l'Espanyol per la transmissió exclusiva dels seus partits de futbol. A TV3 es tenia molt clar el paper del futbol en aquesta aposta per l'esport que es va fer des del començament.

Fins 1987 TV3 va emetre tots els partits més destacats del F.C. Barcelona i de l'Espanyol, aconseguint la màxima audiència al partit Barcelona-Juventus de la Copa d'Europa de 1987, on també va obtenir el màxim benefici fins llavors, en vendre els drets a 16 cadenes europees. Però 1987 va suposar l'any del canvi davant l'acord entre la Lliga Professional de Futbol i les televisions autonòmiques (Televisió de Catalunya, ETB, Televisió Gallega, i les que sorgiren posteriorment creant FORTA junt a la TVG i l'ETB) i Televisió Espanyola. L'acord volia evitar els conflictes entre les diferents emissores per la transmissió de partits (com havia succeït entre TVE i TVC per la xarxa d'enllaços, que va provocar la suspensió d'un partit entre l'Atlètic de Madrid i el F.C. Barcelona minuts abans de l'inici). Aquest pacte es va completar el 21 de juny de 1988 amb un acord més específic entre TV3 i el F.C. Barcelona que assegurava la presència de futbol a la televisió catalana durant sis temporades.

1.2. Canal 33: una aposta per l'esport

a. La creació d'un nou canal

La Corporació Catalana de Ràdio i Televisió va pensar en *"la creació d'un nou canal per compensar el dèficit i oferir una programació complementària a la de TV3"*. (Televisió de Catalunya, pàg. 50). Però les raons per crear un nou canal no poden reduir-se a això, i es necessari afegir-ne, com a mínim, dues més:

-la previsible aparició de les cadenes privades: s'esperava un creixement de l'oferta que fraccionaria la demanda i, a més a més, reduiria el percentatge d'oferta en català.

-la sobreproducció: TV3 patia d'un excedent de programació. Però, a més a més, sovint la transmissió en directe de programes esportius i la necessitat de donar cobertura a esdeveniments imprevistos distorsionaven les planificacions d'emissió. Un nou canal podria col·laborar davant això.

Fruit d'això, el Canal 33 va nèixer *"amb una graella de cultura, esports i programes populars: la segona cadena de TV3"*. (Giró, pg. 138).

Legalitzat al novembre de 1988, Canal 33 havia començat les emissions de prova dos mesos abans, el 10 de setembre de 1988, cinc anys després que TV3. Les emissions regulars van iniciar-se un any després, el 10 de setembre de 1989.

L'objectiu bàsic era diversificar l'oferta per arribar a un màxim de públic entre els dos canals. Ja s'havia comprovat que els esdeveniments esportius tenien una audiència fidel, i era lògic pensar que els seguiria a Canal 33, i així TV3 podria concentrar-se en la programació convencional, típica d'una televisió pública. Però per assegurar-se d'això, i saber què volia l'audiència, *"al 1989 es va fer una campanya promocional, "Shock 33", d'on es va obtenir el que la gent volia, per aquest ordre, al nou canal: esports, cinema, música, debats i temes culturals."* (Televisió de Catalunya, pàg. 50). Així, la primera graella de Canal 33 oferia tot això, en produccions pròpies, tots els dies de la setmana.

b. La programació: traspàs de l'esport a Canal 33

Tot i les variacions que posteriorment ha patit el Canal 33 la seva orientació general mai no ha canviat, i els esports han guanyat terreny i dominen una franja important de la programació, sobretot el cap de setmana.

En la línia d'augment de franja horària que pateix el canal des de la seva creació, els esports mai no han deixat de créixer en ella de forma paral·lela. Per això, Canal 33 no només va absorbir la programació esportiva de TV3, sinó que l'ha augmentat.

TV3 només ha conservat les transmissions dels dissabtes dels partits de primera (davant els drets aconseguits per TVC i FORTA) i segona divisió A, junt als programes *Avantmax* i *Vestidor* que precedeixen i tanquen les transmissions. Aquests partits tenen, segons l'últim informe publicat per la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió, el de 1994, una audiència mitja d'un **23,2%**, 2,4 punts més que quan el partit començava a les 20 (al 1994 començaven a les 21,00). La màxima audiència durant aquell any va ser del 61% el 14 de maig en el partit que decidia la Lliga.

També, ocasionalment, ofereix altres partits rellevants dels quals aconseguix els drets. Com a exemple d'això trobem al 17 de maig de 1994 el programa *El partit del Segle* davant la final de la Copa d'Europa entre el F. C.Barcelona i el Milan, amb una audiència del 38%, superant el 37,4% històric de 1992, quan el Barcelona va guanyar la Copa d'Europa a Wembley, i convertint-se en el programa més vist a la Televisió de Catalunya durant 1994.

La resta de programació esportiva ha passat a Canal 33. Les diferents retransmissions han arribat ja a oferir més de 45 especialitats, entre les quals destacà, al 1989 el Gran Slam Canal 33 que va oferir el prestigiós Torneig de Tennis de Wimbledon. En quan als programes, l'evolució ha estat la següent:

1989:

Canal 33 va heretar de TV3 *A Tot Esport*, convertint-lo en *Tot l'Esport*, *Gol a Gol*, *Temps de Neu* i *Motor a Fons*. Aquell mateix any va crear els programes:

-*Basquetmania*: dedicat a notícies 'arreportatjades' i reportatges de la NBA.

-*Esports Show*

-*Futbol 90*: notícies, reportatges i notícies arreportatjades sobre futbol internacional.

1990:

-*Futbol 92*: substituït de *Futbol 90*, en la mateixa línia.

1991:

-*Basquetmania internacional*: en la línia de Basquetmania però d'abast més internacional.

-*Esports 33*: informatiu esportiu dels dissabtes i diumenges al migdia, en la línia d'altres que ja havien existit a TV3. Encara existeix, tot i que només a l'estiu, quan no hi ha *Gol a gol*.

1992:

-*Cent per Cent Futbol*: primera tertúlia futbolística a la Televisió de Catalunya. Dilluns a la nit, dirigit per Pere Escobar.

-*Compte enrera'92*: programa dedicat a les Olimpíades de Barcelona.

-*Futbol 94*: nova versió de *Futbol 92*.

2. L'ESPORT A LA TELEVISIÓ DE CATALUNYA AVUI EN DIA

2.1. La programació: gèneres, temps i temàtica

La programació d'esports a la Televisió de Catalunya es redueix, en els nostres dies, a Canal 33, ja que TV3 només ofereix els partits de futbol els dissabtes, i, ocasionalment, algun esdeveniment esportiu d'importància (últimes jornades del Giro de 1996, partits de l'Eurocopa 96, per exemple, tot i que la majoria guarden més relació amb el F.C. Barcelona i el futbol).

Per analitzar l'oferta esportiva he optat per utilitzar la informació que vaig recollir per un treball a final del 1995⁽¹⁾. L'estudi volia comprovar la programació esportiva que els diferents canals oferien, entre ells Canal 33 i TV3, durant una setmana que fos "normal", és a dir, que no

hi hagués esdeveniments poc comuns, sinó les modificacions que normalment pateixen les programacions televisives. La setmana escollida va ser la que anava del dilluns 27 de novembre de 1995 al diumenge 3 de desembre de 1995. Les conclusions més destacades van ser les següents:

-Canal 33 dedicava un **21,54%** de la seva programació a la temàtica esportiva: 19 hores 50 minuts d'esport en 92 hores 4 minuts del total d'oferta televisiva. Aquesta xifra es comparable amb el 23,9% del total de 1990 i el 36,9% de 1993. Ara s'ha reduït una mica, enlloc de créixer davant l'increment de la seva franja horària, però cal tenir en compte que s'han incorporat programes amb temàtica no esportiva més de caràcter cultural (un exemple seria el traspàs del Club Super Tres de TV3 a Canal 33 i que omple gairebé 6 hores a la graella entre matí, migdia i tarda), l'esport, però continua sent el principal tema.⁽²⁾

-El total d'hores dedicades a programació esportiva en total (entre totes les emissores) era de 67 hores 39 minuts, un 6,6% del total. De tot això Canal 33, amb 19 hores 50 minuts, representava un **29,32%** d'aquest 6,6%, sent l'emissora que més temps dedicava a l'esport.

-L'oferta de Canal 33 era la següent:

DILLUNS	Tot l'esport	30 minuts
	Més futbol	30 minuts
	Això és Amèrica	30 minuts
	Cent per cent futbol	1 hora 15 minuts
DIMARTS	Tot l'esport	30 minuts
	Basquetmania	30 minuts

⁽¹⁾ El tratamiento de los deportes minoritarios en los medios de comunicación audiovisuales, treball de curs per l'assignatura Informació Especialitzada en els mitjans audiovisuals-esports, d'Eduard Boet.

⁽²⁾ Dades de l'article "El deporte en las televisiones españolas" de Elisabeth García.

DIMECRES	Tot l'esport	30 minuts
	Futbol Americà (retr.)	1 hora 15 minuts
DIJOUS	Tot l'esport	15 minuts
	Bàsquet (retransmissió)	1 hora 35 minuts
	Motor a Fons	30 minuts
	Futbol Total	55 minuts
DIVENDRES	Tot l'esport	30 minuts
	Forat 18	30 minuts
	L'Aventura	20 minuts
DISSABTE	Futbol Total (repetició)	55 minuts
	Esquí (retr. ind.)	45 minuts
	Polo (retr. ind.)	1 hora 5 minuts
	Ciclisme (retr. ind.)	25 minuts
DIUMENGE	Forat 18 (rep.)	30 minuts
	Això és Amèrica (rep.)	30 minuts
	Gol a gol	45 minuts
	L'Aventura (rep.)	20 minuts
	Motociclisme (ret. ind.)	1 hora 15 minuts
	Esquí (retr. ind.)	1 hora 45 minuts
	Hoquei (retr. ind.)	1 hora 30 minuts
TOTAL		19 HORES 50'

-L'oferta de TV3 es reduïa a:

DISSABTE	Futbol 2a A (retr.)	2 hores
	Futbol 1a (retr.)	1 hora 55 minuts
	Avantmax i Vestidor	1 hora 30 minuts
DIUMENGE	Gol a gol	30 minuts
TOTAL		5 HORES 55'

El que representa un **4,5%** de les seves 131 hores 35 minuts de programació. Del 6,6% total, representa un **8,75%**. La diferència amb Canal 33 és evident.

L'horari que normalment es dedica a l'esport a Canal 33 ocupa la franja denominada de "prime-time" o màxima audiència: de les 20'00 a les 24'00, entre setmana. Els caps de setmana l'oferta s'amplia i va, aproximadament, de les 16'00 a les 22'00. A TV3 es redueix a els dissabtes de 17,30 a 23,30 (traient els 35 minuts del TN vespre a les 19'30), i els diumenges 30 minuts al prime-time (al voltant de les 21 hores). El tractament, doncs, que rep l'esport, sobre tot a Canal 33, és de programes estrella, situats a la franja on tothom col·loca la programació atractiva.

En quan al tipus de programa i als gèneres podem parlar de:

- Programes de varietat temàtica

Tot l'esport: programa diari de 30 minuts (excepte els caps de setmana), dirigit per Xavier Andreu, presentat per Imma Pedemonte i on col·labora gran part de la redacció. Tot i que el tema principal és al futbol, al qual es dedica més del 50% (entre temes del F.C. Barcelona, el R.C.D. Espanyol o el Lleida), també inclou altre esports més coneguts o fins i tot esports minoritaris. El tractament dels temes es fa a través de notícies arreportatjades o reportatges d'entre 1 i 3 minuts.

Això és Amèrica: programa setmanal de recent creació i dedicat a esports espectaculars, principalment d'Estats Units. Ús i abús de l'espectacle visual i la música com recurs. Direcció a càrrec de Enric Prados.

L'Aventura: programa setmanal de 20 minuts dedicat als esports d'aventura. Llargs reportatges, de més de cinc minuts. Dirigit per Carles Gené.

- Programes dedicats al futbol:

Més futbol: programa setmanal de resum de la categoria de 2a B. Resum dels partits d'uns dos minuts i petits reportatges, de dos o tres minuts, sobre temes relacionats amb aquest equip. Dirigit per Xavier Andreu i presentat per Arcadi Alibés.

Cent per cent futbol: tertúlia futbolística i resum dels aspectes més destacats de la jornada. Dirigit i presentat per Pere Escobar.

Futbol Total: notícies i reportatges d'entre 2 i 3 minuts en un programa dedicat al futbol internacional, sota la direcció de Joan Valls.

Gol a Gol: programa d'estricta actualitat de la jornada futbolística, que resum els principals resultats o els punts de màxim interès en uns 2 minuts. Dirigit per Josep Maria Farràs i presentat per Eduard Berraondo.

Avantmax i Vestidor: programes relacionats amb la retransmissió en directe de partit de 1a divisió cada setmana. Tertúlia, connexions..., són alguns punts del seu contingut. Presentat i dirigit per Eduard Berraondo.

- Altres programes monotemàtics:

Basquetmania: programa setmanal de seguiment de la Lliga ACB, de la NBA i de les competicions europees. Notícies i reportatges variables en funció de la temàtica predominant. Programa molt eclèctic: per exemple, es va dedicar un programa especial a la final de la Copa del Rei de 1996 a Múrcia molt diferent als habituals: ensenyant la ciutat, la vida dels jugadors... La direcció la té Lluís Canut.

Motor a Fons: programa setmanal dedicat al món del motor, amb notícies i reportatges adaptables als esdeveniments que es van succeir. Dirigit per Josep Lluís Merlos.

Forat 18: sota la direcció d' Enric López Vilalta, és un programa de llargs reportatges sobre el món del golf, que arriben des de resumir els diferents "opens" fins a ensenyar les principals tècniques del joc.

- Les transmissions recullen diferents esports, majoritaris: futbol, bàsquet, tennis...; o minoritaris: futbol americà, polo...; tot i que, evidentment, aquests ocupin menys temps. Les transmissions també estan íntimament lligades als drets d'emissió, així, per primer cop, al 1996, Canal 33 ha emès el Giro d'Itàlia, o al 1989 va retransmetre el Torneig de Wimbledon... Per això no es pot saber si la línia actual té a veure amb els gustos o amb els diners que hi ha per invertir en drets d'emissió.

2.2. L'audiència: la lluita contra la competència

La lluita per l'audiència és un constant a les diferents cadenes televisives, el que provoca que, dins l'esport, hi hagi una lluita continua per fer-se amb els drets d'aquells esdeveniments que atreuen més atenció. Un cop s'aconsegueixen els drets, l'important és batre els rècords d'audiència que successivament van creixent. Dins aquesta línia, aquests són els rècords d'audiència de TV3 al 1996, fins l'1 de juny:

-Lliga de Campions:

2 d'abril:	Quarts de final anada: Bayern de Munic - F.C. Barcelona: un 27,3%, 1.600.000 telespectadors.
16 d'abril:	Quarts de final tornada: F.C. Barcelona - Bayern de Munic: un 29%, 1.750.000 telespectadors. Comparable amb el F.C. Barcelona - Numància, quarts de final tornada de la Copa del Rei (14 de febrer)

-Gol a gol: 19 de maig amb Josep Lluís Nuñez, president del F.C. Barcelona com convidat: 16,8%, 900.000 telespectadors.

-Final de la Lliga: Atlético de Madrid - Albacete (partit que decidia el campió de Lliga entre l'Atlético i el València, i també decidia el possible descens de l'Albacete): 17,2%, 1 milió de telespectadors.

Les retransmissions de futbol i, bàsicament del F.C. Barcelona, són, com es pot veure, el que capta una major audiència a la televisió catalana. La diferència entre aquests esdeveniments, considerats importants per la presència del F.C.Barcelona o per que es decidia la Lliga, la podem contrastar amb esdeveniments com:

-El partit Rayo Vallecano - Mallorca, de la Liguilla de Promoció a 1a divisió: 12,6%, 750.000 telespectadors.

-El partit Elx - Nàstic de Tarragona, de la Liguilla de Promoció a 2a A: 1,7%, 100.000 telespectadors.

Dins el mateix futbol, a mesura que baixem de categoria, tot mantenir-nos a Catalunya, el resultat és una gran caiguda de l'audiència. El màxim benefici és, doncs, les retransmissions del F.C. Barcelona, sobretot en fases avançades de competicions importants, on s'atreu a gent que normalment no segueix el futbol, i potser, ni l'esport, però ho veu perquè sap que té valor més enllà d'un partit.

2.3. Innovacions i exclusivitats de Canal 33

L'interès pels esports minoritaris:

Del material del meu treball ja tractat abans es poden treure diferents conclusions sobre la dedicació de Canal 33 als esports minoritaris. Del total de temps dedicat als esports minoritaris entre totes les cadenes, 3 hores 8 minuts 17 segons, 2 hores 49 minuts 14 segons van ser emeses per Canal 33, és a dir el **89,9%** del temps dedicat als esports minoritaris pertany a aquest canal. Els esports que va recollir aquella setmana foren: polo, windsurf, aviació, futbol americà, rugby, tennis real, bodybuilding, squash i escalada. Però la temàtica varia en funció del que passa i molts més esports minoritaris han estat recollits per aquest canal.

El canal més esportiu:

Com ja s'ha confirmat abans amb dades, Canal 33 és el canal que més temps dedica a la programació esportiva, però és també qui ofereix més varietat en quant a esports i tractaments i qui ofereix un nombre més gran de retransmissions, ja que no es redueix al futbol o al bàsquet, sinó que, fins i tot, esports minoritaris com el polo o el futbol americà (parlo de minoritaris al nostre país) també són retransmesos, sobretot el cap de setmana. També es retransmeten altres com handbol, voleibol, hípica..., poc presents a d'altres cadenes.

Aquesta idea que Canal 33 és el canal que més esport emet queda confirmada per Elisabeth García en el seu article "El deporte en las televisiones españolas": "*Canal 33, con una tercera parte de su programación (cifra que ara és una mica més reduïda davant l'augment de la seva franja horaria en benefici d'altre tipus de programació) dedicada al deporte se situa a la cabeza de todas las cadenas*" (García, pg. 110).

La contínua innovació tecnològica:

Si en el seu moment, TV3 va ser el primer canal en incorporar els ESG com equips independents per cobrir els petits esdeveniments o el Betacam com a nou sistema de vídeo, Canal 33 també ha estat pioner, des de la seva creació, de diferents innovacions tecnològiques. La sinergia d'esports i tecnologia, que porta a aquesta última a avançar per donar un millor tractament a la informació esportiva és confirmada, un cop més.

El Canal Olímpic, creat en col·laboració entre la Televisió de Catalunya i Televisió Espanyola, però on es va treballar als estudis de TV3 per estar dotats de millores tecnològiques, es va incorporar el sistema de 1/2" com a norma d'imatge.

A l'abril del 1993 es va fer la primera emissió Dolby a Espanya en la retransmissió per Canal 33 del Torneig Comte de Godó de Tennis. Al gener de 1996 es va incorporar, per primer cop a Espanya, un nou senyal per les transmissions de futbol: la provinent d'un globus elevat damunt el Nou Camp, que es va utilitzar per primer cop en l'enfrontament de Lliga entre el F.C. Barcelona i el R.C.D. Espanyol el 3 de gener de 1996. I en la mateixa línia, la darrera innovació ha estat la incorporació a partir de març de 1996 de sistema PAL PLUS a les emissions dels partits de Segona B els dissabtes per Canal 33. Per primer cop es va utilitzar aquest sistema en temàtica esportiva a Espanya.

3. LA TELEVISIÓ DE CATALUNYA I LES OLIMPIADES

3.1. Barcelona '92 i el Canal Olímpic

L'acord per l'emissió conjunta dels Jocs Olímpics de Barcelona'92 entre la Televisió de Catalunya i Televisió Espanyola (TVE) no va ser fàcil. El 23 de maig de 1989, TVE va signar un conveni amb el Comitè Olímpic de Barcelona'92, el COOB'92, per emetre la senyal televisiva dels Jocs. A partir d'aquell moment va començar la pugna que va esdevenir en una *"complexa negociació on TV3 es va veure afavorida pel fet que TVE no tenia el material humà ni tècnic necessari per cobrir l'esdeveniment, i necessitava un aliat, que va acabar sent TV3"* (Entrevista a Jaume Rius). Finalment, a poc més de 20 dies del començament dels Jocs, el 2 de juliol de 1992, es va signar el conveni entre TVE i TV3 per crear el Canal Olímpic, que hauria de retransmetre en català per la freqüència del Canal 33 i en castellà per la de la segona cadena de TVE, i que començaria les seves emissions el 24 de juliol, amb la cerimònia inaugural dels Jocs.

La seu de treball era TV3, ja que disposava de més espai i material per fer-ho, i el coordinador Jaume Rius, pertanyent a la plantilla de TV3, i que tenia experiència en la matèria perquè havia col·laborat amb TVE durant els Jocs de Los Angeles al 1984. Es va establir un gran programa amb més de 50 persones treballant, entre periodistes, realitzadors, tècnics..., desplegats per cobrir l'esdeveniment. El personal estava dividit en dos torns

de 12 hores, matí i tarda. *"Al començament la meitat del personal era de cada cadena, però, en pocs dies, gairebé el 90% era personal de TV3. Es va notar de seguida una tensió per una manera diferent de treballar, per un esperit diferent. TV3 havia de demostrar que era capaç de dur a terme una bona feina. El seu personal era jove i amb moltes ganes de treballar. TVE ja tenia el seu lloc al món, i l'interès era baix"* (Entrevista a Jaume Rius). Tot i això, a nivell de realització va sortir bé, tot i els conflictes.

Es cobrien les 24 hores del dia amb retransmissions esportives, en directe o en diferides, en funció de l'hora d'emissió. La producció televisiva va ser tot un rècord, 2.500 hores, *"per primera vegada a la història olímpica totes les hores d'activitat esportiva es transformen en hores de televisió"* (Moragas, pg. 48). Al migdia i al vespre s'emetien programes resum amb grans reportatges presentats per Àngels Barceló i Eduard Berraondo, el *Telenotícies Olímpic*. L'emissió d'imatge de les transmissions era la mateixa per les dues freqüències, on només variava la locució. Des del Canal Olímpic s'emetia també el senyal internacional, és a dir, era el Canal Olímpic qui donava la imatge a totes aquelles televisions que no tenien els drets d'emissió i els havien de comprar a la RTO (la Ràdio Televisió Olímpica: el Canal Olímpic).

A més a més del personal desplegat a les instal·lacions olímpiques per cobrir els esdeveniments, i els seus complements a TV3, *"hi havia sis persones constantment davant sis monitors instal·lats a la redacció. Allà arribava i s'enregistraven tots els senyals de les diferents instal·lacions. Tot s'indexava, i s'utilitzava després per fer un espai d'humor, per completar informació... Tot aquest material, de gran valor, el mantenim aquí, a TV3, guardat"* (Entrevista a Jaume Rius). És a dir, va ser una tasca completa, no volien només quedar bé, sinó sentir que havien fet quelcom important ells mateixos.

Per TV3 l'èxit del Canal Olímpic va ser tot per ells, la majoria de col·laboradors de TVE van abandonar el projecte als pocs dies de començar, *"per nosaltres era un repte que es va viure amb il·lusió. La gent encara no estava cremada, ara ja sí que ho està. Era gent jove, que no li va importar treballar el doble, perquè després va tenir la satisfacció de veure que la seva feina va tenir èxit a nivell internacional. Vam ser acusats al sopar de cloenda, fins i tot, de ser una Cova Independentista, però no ens va importar, perquè el mèrit era bàsicament nostre i nosaltres ho sabíem."* (Entrevista a Jaume Rius).

El reconeixement va ser ampli, i el Canal Olímpic va rebre una menció especial del Centre d'Estudis Olímpics de la Universitat Autònoma de Barcelona per contribuir a la difusió del senyal internacional durant els Jocs Olímpics. També va encarregar-se del senyal per 50 països durant els IX Jocs Paralímpics que es van celebrar a Barcelona del 3 a 14 de setembre del mateix any, tot i que la dedicació va ser menor perquè l'esdeveniment suposava un menor desplegament de personal i mitjans.

3.2. Els drets d'emissió i Atlanta 96

Els drets d'emissió són el tema de moda ara mateix a Espanya. FORTA i TV3 pugnen amb Antena 3 per mantenir els drets de la Lliga i la Copa del Rei, però el canal privat ha obert el camí perquè, a partir d'ara, tota retransmissió esportiva de gran interès popular aixequi un seguit d'ofertes provocant els conseqüents problemes.

Aquesta pugna ja la van obrir les negociacions entre TV3 i TVE durant el 1992 per l'emissió dels Jocs Olímpics, pugna que ara mateix s'ha repetit, fa pocs dies amb l'Eurocopa d'Anglaterra de 1996. Legalment, RTVE té preferència sota la resta d'emissores de ràdio o televisió davant qualsevol esdeveniment internacional d'interès nacional. Això provoca que sigui sempre ella qui es faci amb els drets i llavors comenci la negociació per complementar serveis, per l'emissió conjunta, per repartir-se l'emissió..., diferents possibilitats segons l'acord. Si a Barcelona'92 l'acord va ser crear un Canal Olímpic, a l'Eurocopa l'acord va ser de repartir-se les transmissions.

Inicialment, l'acord fixat a l'abril d'aquest any establia la repartició dels partits en la primera fase, on TVE es quedava amb els d'Espanya i altres d'interès i concedia la resta a TV3. Durant l'Eurocopa es va arribar a l'acord pels quarts de final i les semifinals. És a dir, les decisions es prenen en l'últim moment, davant els conflictes que s'ha establert entre les diferents cadenes.

En aquesta línia, el 8 de juny de 1996, quan vaig realitzar la meva darrera entrevista a TV3 per dur a terme aquest treball encara era una incògnita la cobertura que es faria dels Jocs d'Atlanta 96. No s'havia negociat res amb TVE sobre drets ni s'havia decidit quants periodistes viatjarien ni quin material es destinaria. La resposta a la meva pregunta va ser, "*si vam decidir com cobrir Barcelona'92 gairebé deu dies abans que les Olimpíades comencessin, es possible que es decideixi per les mateixes dates que passarà amb Atlanta. Ara per ara, encara es mantenen les negociacions per l'Eurocopa, i dels Jocs Olímpics encara no se sap res.*" (Entrevista a Jaume Rius).

Resulta, doncs, impossible, parlar del possible tractament que aquest esdeveniment rebrà a TV3 o al Canal 33, ja que fins que no les dates no s'apropin més no se signaran els convenis i els acords per dur a terme algun tipus de cobertura. Ens permet però, saber, que la pugna entre les diferents cadenes pels esdeveniments esportius és ja una realitat consumada al nostre país.

4. BIBLIOGRAFIA

COROMINA, Maria; LLINÉS, Montse, (1988), *La televisió a Catalunya*, Amelia Romero, Barcelona, 137 pgs.

CORPORACIÓ CATALANA DE RÀDIO I TELEVISIÓ, (1996), *Informe Anual 1994 de la CCRTV*, CCRTV, Barcelona, 111 pgs.

DANESON, Joan (et.al.), (1987), *Televisió de Catalunya*, Edmundo Montero, Barcelona, 250 pgs.

DE CARRERAS i SERRA, Lluís, (1987), *La ràdio i la televisió a Catalunya avui (1980-1986)*, Edicions 62, Barcelona, 266 pgs.

GIRÓ, Xavier, (1991), Conflictes de televisió a Catalunya: 1959-1990, Col·legi de Periodistes de Catalunya, Barcelona, 161 pgs.

GARCÍA ALTADILL, Elisabeth, (1989), TV3: del naixement a la consolidació, Tesis Doctoral, Bellaterra, 433 pgs.

GARCÍA ALTADILL, Elisabeth, MORAGAS, Miquel, GOMEZ, Miguel, (1994), "El deporte en las televisiones españolas" en Telos, n.38, Madrid.

MORAGAS, Miquel, (1992), Cultura, símbols i Jocs Olímpics: la mediació de la comunicació, Centre d'Investigació de la Comunicació, Barcelona, 73 pgs.

TELEVISIÓ DE CATALUNYA, (1993), TV3: 10 anys de la CCRTV, Televisió de Catalunya, Barcelona, 233 pgs.

5. ALTRES FONTS

MATERIAL HEMEROGRÀFIC:

TELEVISIÓ DE CATALUNYA, (1993), Fixa-t'hi bé: aquesta primavera TV3, Barcelona.

TELEVISIÓ DE CATALUNYA, (1993), 10 anys de canya: munta-t'ho bé, Barcelona.

ENTREVISTES PERSONALS:

Vaig tenir diverses entrevistes durant el meu període de pràctiques a TV3, del novembre de 1995 fins l'abril de 1996, amb diferents periodistes, directors de programes amb experiència a l'entitat: Joan Valls, Enric López Vilalta i Josep Lluís Merlos, entre d'altres. Les entrevistes més personals i completes, van ser les realitzades a Jaume Rius Soler, responsable de l'àrea d'esports els caps de setmana, coordinador del Canal Olímpic i un dels primers periodistes que van treballar a TV3. L'última entrevista fou realitzada el 8 de juny de 1996, per això el meu treball no pot recollir cap decisió o fet succeït posteriorment. La informació d'audiències és una donació de Xavier Molinas, sots-cap d'esports.